

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Áraddhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Folyóévire 4 -
Helyben átvéve átvéve.
Egy évre 20 kor.
Folyóévire 5 -
Posta postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Folyóévire 6 -
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, kivétel a
szombatoktól napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetőik a kiadó-
hivatalhoz tartoznak.

XXII. évfolyam 49. száma.

Nagyvárad

Szerda, 1916 március 1.

A franciák nagy veresége

Berlin, február 29. A nagy főhadiszállás jelenti.

Nyugati hadszíntér. A fokozott tüzési tevékenység számos helyen tovább tartott. A Maas keleti oldalán, Douaumont falutól közvetlenül északnyugatra rohammal elfoglaltunk egy kis páncélművet. Az ellenségnek ezen a vidéken megindított támadási kísérletei már felfejlődésükre elfojtattak. A Voivre vidéken csapataink áthaladtak Dieppe-Aba court és Blasce helységeken, Vatronvillétől és Haudaumonttól északkeletre megtisztították a nagy kiterjedésű erdős területet és vitézi lendülettel elfoglalták Manhoubet és Champlont. A megolvasott sebesülteket foglyok száma tegnap estig 228 tiszt és 16575 főnyi legénység volt. Ezenfelül hadiszákmányt jelentettek 78 ágyut, köztük számos legújabb szerkezetű nehéz ágyut, 86 géppuskát és beláthatatlan mennyiségű hadianyagot. Adonvillerstől északkeletre a phiavillei erdészet mellett a franciák állásának egy kiugró részét megtámadtuk és elfoglaltuk. Nagyobb számú fogoly maradt kezünkön.

Keleti és balkán hadszíntér. Berlin, február 29. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. (Min. eln. sajtóosztály.)

Görz és Doberdó ágyutüz alatt.

Olasz hadszíntér. Budapest, február 29. (Hivatalos.) Tegnap az olaszoknak a görzi hidő egyes részei és a doberdói fensik ellen irányított ágyutüze ismét élénkebb volt.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, febr. 29. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. Höfer.

Német támadások az elzászi fronton.

Köln, február 28. (Az Est tudósítójától.) A Kölnische Zeitung haditudósítója jelenti a nyugati főhadiszállásról: Felső Elzászban nagyon élénk a harcok tevékenység. A Vogézek déli részén és a Sundgauban a tüzési szakadatlanul dolgozik, de talán a leghévesebb az ágyúzás a Metzeral-völgyben és Altkirch környékén, ahol a legutolsó napokban Hoidweiler felől a németek támadásra mentek előre. A német frontnak a svájci határhoz közel levő déli szárnyain, nevezetesen Oberseptnél az utóbbi napokban a németek több francia hadállást ragadtak el és ily módon lényegesen javították frontjuk vonalát.

Nem lehet minket leverni.

Budapest, február 29. (Saját tudósítónktól.) Lugaróból táviratozzák: Fradeletto olasz radikális képviselő kijelentette, hogy a központi hatalmak leverése ebben a háborúban lehetetlen.

A verduni harcok vezetnek a döntéshez.

Rotterdam, február 28. A tegnapi francia jelentés téves magyarázatából az a hír terjedt el, mintha a franciáknak sikerült volna Douaumontot visszafoglalni. Erre vonatkozólag a Nieuwe Rotterdamsche Courant a következőket írja:

— Ha nyugodtan összehasonlítjuk a német és a francia jelentéseket, világos, hogy abban megegyeznek, hogy a németek a Douaumont ellen irányuló ellentámadásokat elutasították és az erőd két oldalán majdnem egyforma mélyen délre nyomultak előre.

A lap azt hiszi, hogy a mostani harcok még fontosabbak, mint az 1914-iki nagy mérkőzés volt, mert most közelebb vagyunk a békéhez. Valószínű, hogy a harc hamarosan át fog terjedni más frontrészekre is.

Verdun elfoglalásának jelentőségéről a lap így ír:

— Ha Verdun elesik, az egész francia frontot a Maas folyó és Noyon között a felgöngyölés veszélye fenyegeti.

Hány német divízió van offenzívában?

Budapest, február 29. (Saját tud.) A Times szerint a németek Verdunnál 25 hadtestet koncentráltak, parancsnokuk Bessler tábornok. Jelenleg 118 német divízióból 25 van offenzívában. Ezért újabb támadás várható, előreláthatólag a Champagneban. A Petit Parisien szerint a verduni helyőrséget a Maas terepre elszállítják.

A németek dicsérete.

Budapest, február 28. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Briand a pártvezetőknek a kamarában azt mondta, hogy a hadvezetőség nyugalommal nézi az eseményeket. Clemenceau lapjában nagy elismeréssel szól a németek szerveztségéről, amely irigylésreméltóan megállotta helyét Verdunnál.

Himlő-oltó anyag

egyesekek, ugyszintén intézeteknek és községeknek beszerezhető a

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁRBAN
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.
Telefon Interurbán 552.

Verdun véres csataterain.

Berlin, február 29. A német nagyfőhadiszállásról jelenti a Deutsche Tageszeitung haditudósítója:

A Maas nyugati partján, a megáradt folyó mentén jutottam a franciáktól elragadt területre.

A sűrű erdővel borított magaslaton keresztül sikerült eljutnom egészen a franciáktól elfoglalt hadállások vonaláig és meggyőződtem arról, hogy a franciák az állóháború minden modern eszközével nagyszerűen kiépítették azokat, tehát meg lehetőséggel mondhatják hadállásaikat bevehetetleneknek. A német nehéz tüzérség gyönyörű munkát végzett.

A francia hadállások valósággal szét vannak löve. Sok mindent láttam eddig a nyugati hadszíntéren, láttam a német ágyúk intőzatos pusztításait, de olyat, mint itt, még soha. Hautmont falva egy óriási halálfal, amelybe a német nehéz ütegek lövedékei minden élő lényt és minden falubeli holmit összesöpörtek, semmi sem maradt épen, minden megszünt élni: egy fantasztikus sírgödör a falu.

A Maas partján tözsomszédságban fekvő Brabant falu éppen ilyen pusztulást mutat. Mikor innen tovább nyugat felé haladtam, a francia tábori tüzérség elhagyott állásáig, távolabbi voltam a távolabb még mindig dúló óriási csatának, amely egy csöppet sem laukadt. A francia ágyúk alig alig szólalnak meg, mert a német ütegek tüze elárasztja azokat és szinte pereről perere észlelni lehet, a mint a német nagy lövedékek örökre elnémítanak egy egy francia ágyút.

Megfigyelhettem, a mikor a szomszédos magaslatokon levő erdőkből a messze fölöttük meredő Douaumont a francia ütegek messzehordó lövedékei keresték, hogy tüzzel árasztják el, de alig szólaltak meg a francia ágyúk s alig avatkoztak a tüzharcba a francia tábori ütegek, menten megdördültek a német nehéz lövedékek, úgy rengott a föld és reszkedett, mint pusztító földrengéskor, perere sűrű füstfelhőbe volt burkolva minden és a francia ágyúk elnémultak.

Douaumont irányában egy falu most is nagy lánggal ég, a füstfelhő egészen ellepi, de néha néha lángnyelvek csapkodnak elő.

Azok a német csapatok, amelyek a legelső harcra jöttek hátra, mondják, hogy a franciák tömegesen adják meg magukat. A francia katonák keservesen panaszkodnak, hogy a német gyalogság sor-tüze türelhetlen.

Oroszország fenyegeti Svédországot?

Budapest, február 29. (Saj. tud.) Stockholmból jelenti:

Az egész finn határt orosz csapatok szállották meg.

Kezdődik a tengeralattjárók új háborúja.

Budapest, február 29. (Saját tud.) Washingtonból jelenti a Reuter: Bernstorff német követ közölte az Unióval kormánya rendelkezéseit. Németországja felfegyverzett kereskedelmi hajók ellen foganatosított intézkedéseit fentartja, végrehajtását a megállapított időben megkezdi. A magyar-osztrák nagykövet hasonló közlést tett. A Lusitania és Arabic ügyében tett biztosító kijelentések továbbra is fennállanak, kivéve a felfegyverzett kereskedelmi hajókat, melyeket figyelemztetés nélkül elsüllyesztenek.

A verduni harcok tetőpontja következik.

Lugano, február 29. A Secolo Párisból a következő jelentést kapta:

— Az óriási mérkőzés pereről-perere tovább terjed és a harcok frontja már most is több mint 40 kilométer. Egyre újabb ezredek avatkoznak a harcba, a németek szakadatlanul megújítják dühös támadásaikat. Egyedül Hautmonttól Beaumontig egymás után nyolcszor támadtak, nem törődve a francia ágyúk koncentrált tüzevel. A cauresi erdő egyes részei többször gazdát cseréltek. A tüzérség mindkét részről félelmetes erővel dolgozik és szédítő módon pazarolja a municiót. A bombázás olyan erős, hogy a lövészárkok és a tábori erődítések teljesen elpusztultak. Mély és széles szakadékok támadnak a földben, mély völgyek s magas hegyek s ebben a példátlan káoszban a legvéresebb harcok játszódnak le, e milyenneket a történelem csak ismer. A katonai körök azt hiszik, hogy a harc nemsokára eléri tetőpontját.

Török hivatalos jelentések.

Konstantinápoly, február 29. A főhadiszállásról jelenti:

Irak-front.

Február 22 éjjele az ellenségnek azt a kísérletét, hogy Felahieadól meglepő támadást intézzen a mi hadállásaink ellen, könnyű szerrel visszautasítottuk. Február 23-án az ellenség körülbelül egy zászlóaljnyi csapatot egy naszádon partra akart tenni, hogy balszárnyunk ellen támadást intézhessen, de ütegeink tüze megghusította ezt a kísérletet.

Kaukázusi-front:

Nem fordult elő fontosabb esemény.

A Dardanella-front:

Február 22 től február 24-ig ellenséges hadihajókat, amelyek különböző időben felváltva ágyúzták aatoliai és ruméliai partvidékeinket, parti ütegeink kényszerítették, hogy a tüzelést beszüntessék és eltávolozzanak, a nélkül, hogy bármi hatást is értek volna el. Egy ellenséges repülőgépet, amely a tengerszoros fölött elszállott, egy repülőgépünk megtámadott és elkergetett.

Gröber Béla.

— Az új posta és távirida főigazgató. —

A nagyváradi posta- és táviridőigazgató-ság vezetését a népszerű és közszeretűnek örvendő Gröber Béla főigazgató vette át, akit Budapestre, mint Demény Károly postafőigazgató helyettesét, már régen ismernek és becsülnék.

Egy emberöltőre terjedő zajtalan és intenzív munkásságával vitta ki a becsülést az új főigazgató, aki mint Petőfi szülővárosából származó magával hozta mindazokat a kiváló tulajdonságokat, amelyek a nagy magyar Alföld színvonalú népét oly előnyösen jellemzik.

A postások szaklapja, a Geszti Sándor dr szerkesztésében megjelenő *Posta-Szemle* a következőleg jellemzi az új főigazgatót:

Gröber főigazgatóban a tisztviselői hivatalos betöltéséhez szükséges egyéni jó tulajdonságok fokozott mértékben vannak meg. Egyenes jelleme, nagy tudása, kitűnő szakképzettsége, meleg kollegiális érzése és nagy munkabírása régesrég tiszteltté és becsültté tették nevét az egész személyzet szívében. Sohasem volt a mesterkéltségek okoskodás, színes okvetések és csillogó külső embere és intézkedéseit mindig a komoly tartalom, elvitathatatlan érvek és világos okfejtés tették becsessé. Tudásánál és szorgalmánál csak szerénysége és emberszeretete nagyobb. Ezért nem találjuk nevét sohasem a közélet fórumán szereplők sorában. Csendesen meghúzódik hivatali szobájában és dolgozik kora reggeltől késő estelig. És olyan ambícióval és olyan lelkesedéssel végzi teendőit, mintha csak pályája kezdetén volna még és nagy munkásságával kellene az érvényesülésének és előrehaladásának sinpályait lefedtetni. És ennek dacára, ha nézzük hivatali pályafutásának mértékfordulóit, nem mondhatjuk azt szerencsésnek és kedvezőnek. A posta szolgálatába Budapestben 1876-ban fogalmazó gyakornoki minőségben lépett, fogalmazóvá azonban csak 1882-ben, utkárrá 1891-ben, tanácsossá 1896-ban és igazgatóvá 1908-ban nevezték ki. Szolgált a volt nagyszabani és később a pécsi posta igazgatóságánál és mindenütt éles judiciumával, nagy szorgalmával és kiváló munkássá-

gával tűnt ki. Kiváló szakképzettsége alapján 1895-ben szolgálatára a kereskedelemügyi miniszteriumba rendeltették be, 1904-ben pedig, Pál Imre utódként, a budapesti postafőigazgatóság felelősségteljes igazgató helyettesi állásába jutott.

Azalatt a 9 év alatt, mit a központban töltött a boldog emlékeztető Szalay Péter, volt államtitkár elnökigazgatónk megbízásából összegyűjtötte és rendszerbe foglalta a magyar posta-táviro és telefon összes érvényben levő rendeleteit és szabályait és elkészítette a Szabályrendeletek Gyűjteményeit. — Hatalmas, nagy, uttóró munkát volt és minden vitán felül álló nagy érdemeit jellemzi, hogy még mai napig is ezek a gyűjtemények forognak közköze és jórészt mindnyájan ezekből merítjük és bővítjük szak tudásunkat. Kételyek és viták esetén ezek adják meg a helyes utbaigazítást és irányt arra nézve, hogy mit és miként kell eselekednünk, hogy intézkedésünk az élő jogszabályokkal megegyező legyen.

Miniszteri szolgálata alatt készítette el továbbá és rendezte sajtó alá a Postai Tarifák és Postaüzleti Szabályzatot is. Ily rendszeres, világos, áttekinthető és könnyen kezelhető Üzletszabályzata a magyar postának 5 évvel ezelőtt sohasem volt. Ma is ezek a Tarifák képezik a postai tudás alapját és fundamentumát és jóllehet azalatt a másfél évtized alatt, mi megjelenésük óta eltelt, a díjtételek sok tekintetben megváltoztak és kibővültek és a fejlődő élet sok szabályt halomra döntött és újat és tökéletesebbet alkotott, a Tarifák és Üzletszabályok még mindig élő, eleven források a postai szaktudásnak.

A mi új főigazgatónkban tehát a postai jogszabályok összegyűjtőjét és kodifikátorát tisztelhetjük és mint ilyen előkelő helyet vitt ki magának a magyar posta törvényében és maradandó érdemeket szerzett önömagának.

Most első és nagy feladatának a viszonyok az interurbán telefon megnyitásának kérdését hozták felszínre. A közönség érdeke, a fejlett nagyváradi sajtó ógató szükségletei kívánják e kérdésnek sürgős megoldását, habár olyan korlátozással is, amelyent a hadviselés érdekei megkivánnak. Olyan kitűnő közlekedési és postai szakférfi,

mint Gröber Béla főigazgató, nem kételkedünk, hogy megtalálja a gyors és kielégítő megoldás, és a helyzetről nyomós okokkal támogatott előterjesztésben világosítja fel a közlekedési kormányt.

Tizennégy koronával emelték a cukor árát.

Felbivatalosan jelentik:

A háborús állapotok már a múlt 1915. évben is felette megnehezítették a gazdák részére a cukorrépa termelést úgy, hogy a répvál bevetett terület az előző évihez képest lényegesen kevesebb volt. Ez a körülmény, valamint a felette kedvezőtlen időjárás, nemkülönben az utak sok helyütt való járhatatlansága, a fuvarozási eszközök, az emberi és az állati munkaerő hiánya a cukortermelés nagymérvű visszaesését eredményezte. Minthogy ezzel szemben úgy a hadsereg, mint pedig a polgári lakosság cukorszükséglete jelentékeny emelkedést mutat, a kormánynak gondoskodnia kellett a jövő évi cukorszükségletnek a répatermelés fokozása révén való biztosításáról.

A cukorrépatermelés fokozása azonban az eddig fizetett répaárak mellett a jelen termelési viszonyok között semmiképpen sem volt remélhető, minél fogva a kormány a közelmúltban rendeletileg állapította meg azt az áröbbséget, amelyet a cukorgyárak az 1916. évben termelendő répaért a gazdáknak fizetni kötelesek s azt egy métermázsra répa után 1 korona 50 fillérben szabta meg. — Ugyancsak az említett rendelet a répaszerződésekben megállapított korlátok között teljesítendő feltűfizetés alapjául veendő nyers cukorért öt koronával emelte.

Ezre való tekintettel, valamint figyelemmel a cukorgyártáshoz szükséges egyéb anyagok árának és a munkabéreknek emelkedésére, szükségessé vált, hogy a cukorár elkövetkező állapítások újabb meg, hogy a gyárak oly répa mennyiségek szállítása iránt szerződésesnek is, amelyeknek fedezése révén a cukorszükséglet kielégítése remélhető.

A cukorár megállapításánál viszont figyelembe lett véve és beszámítás tárgyát képezte az a körülmény, hogy az áremelés azokra a cukor mennyiségekre is kiterjed, amelyek az 1915—16. évi termelésből származnak és ez év szeptember havának végéig hozatnak forgalomba.

Mindezeknek a tényezőknek mérlegelése után a kormány a cukor árát folyó évi március 1-től kezdve métermázsanként tizen négy koronával emelte fel.

A cukor maximális ára.

V hivatalos lap közli a cukor árának maximálisát. El szerint a gyártelepekből elszállítandó kerülő fogyasztási cukor ára 1916. december 31-ig 100 kg.-onként 111 koronában van megállapítva. A későbbi szállításoknál 1917. jan. 1-én és márc. 1-én 100 kg.-onként 50—50 fillérrel emelkedik. Az ország egyes vidékein a fuvarkülönbözetet megábrán foglaló alapár is megvan állapítva. Bihar megyében, illetve Nagyváradon I. rendű fogyasztási süveg cukor alapárjai 100 kg.-ként a következők: Berettyóújfalú 113.30 K, Derecske 118.75 K, Élesd 113.90 K, Érmihályfalva 113.70 K, Hosszupályi 114.30 K, Margitta 114.40 K, Nagyszalonta 113.55 K, Nagyvárad 113.55 K, Sarkad 113.40 K, Székelyhid 114.10 K, Tenke 114.05 K, Koekacukor 50 kg.-os ládában 6.50 K-val, 5 kg.-os csomagolás 3 K-val, 100 kg.-os zsák 4.50 K-val drágább az alapárnál. Liszt (por) cukor ládás csomagolás 6.50 K-val, dobozban 3 K-val, zsákban 3.50 K-val drágább

az alapárnál. A miniszteri rendelet továbbá a cukorkészlet bejelentésével és zár alá vételével foglalkozik.

A villamosvasut új díjszabása.

12 és 22 filléres menetjegyek, olcsóbb bérletjegyek.

A várossal kötött pótszerződés értelmében a nagyvárad villamos vasuton március hó 1-én lép életbe az új menetdíjszabás és az olcsó bérletjegy-rendszer.

A villamos vasut üzemeltetése megfelelő hirdetésben tájékoztatta erről a közönséget s azt egyes lapoknak is megküldötte. Valószínűleg azért, mert lapunk annak idején tért engedett a menetdíj emelése ellen a közönség körében felhangzott panaszoknak, az üzemeltetés a közlekedést nekünk nem küldte meg, nehogy módunkban álljon a keresztény olvasóközönséget előre tájékoztatni.

A közönség iránti tekintetből azonban, ennek dacára következőket közöljük a hivatalos közleményből:

Ez évi március 1-től, a mai naptól kezdve az egy vonalszakaszra érvényes jegy ára 12 fillér, a két vagy több vonalszakaszra érvényes jegy ára 22 fillér.

A bérletjegyek ára az összes vonalakra havonta 3 korona 50 fillér. Aki bérletjegyét egyszerre egy negyedévre váltja meg, 10 koronát fizet.

A tanuló jegyek ára, amelyek a tanuló lakásától az iskoláig érvényesek, havi 2 korona 50 fillér.

A munkás jegyek ára havonta 2 korona 50 fillér. A munkás jegyekkel csak reggel 6—8 óráig, déli 12—2 óráig és este 6—8 óráig lehet utazni.

1916. évi március 1-én csak egy hónapra érvényes bérletjegyek adának ki; a negyedévi — 10 koronás — bérletek érvénye 1916. évi április 1-én kezdődik, miután a negyedévi bérletek kezdése a naptári évnegyedek szerint történik.

Az új bérletjegyekhez lehetőleg eddig még nem használt és tiszta aréképet kell hozni. A régi fényképek csak abban az esetben fogadhatók el, ha sem elszagattva, sem lekopva nincsenek.

A bérletjegyek gyors kiállítása érdekében az arékép hátlapján az illető a nevét, állását és lakhelyét olvashatóan jegyezze fel.

A közönség kényelme szempontjából az eddigieken kívül új bérletjegy-irodát állítottak fel, még pedig a Nagyvárad Velencei Segélyszövetkezet helyiségében (Templom tér 10.)

Ezentúl a vasut üzemeltetési irodája (Vár tér 2), a Hegedüs Hirlapiroda és a Nagyvárad Velencei Segélyszövetkezet egyaránt állít ki bérletjegyeket.

Tanuló jegyeket március 1-től kezdve nemcsak az üzemeltetési iroda, hanem az említett két bérletkiállító hely is ad ki.

Munkás-jegyek kizárólag az üzemeltetési irodában válthatók.

Hogy a közönségnek az új bérletjegyek megváltására kellő idő álljon rendelkezésére, a februári bélyeggel ellátott eddigi bérletjegyek 1916. március 3-ig bezárolag érvényesek. 1916. március 4-én csak az újonnan kiállított bérletjegyekkel lehet utazni.

A jegykiállítási illetéket — 50 fillért — mindenki, aki új jegyet kap, megfizeti.

Az ugynevezett X. jegyek, amelyek eddig is minden vonalon érvényesek voltak, tovább is használhatók a megfelelő hónapra eső díjak lefizetése mellett. Ezeket tehát újból kiállítani nem kell.

Aki már előzőleg több hónapra kifizette egy vagy két vonalra váltott jegyét, március 5-ig az üzemeltetési jegypénztárhoz a jegyet kieserlés céljából mutassa be. Azt a különbséget, amely a mostani olcsóbb bérletjegyek és az eddig már előre befizetett magasabb bérletjegyek között a bérlet javára mutatkozik, a jegypénztár visszafizeti.

Katonák a vármegyházán.

Munkába lép a katonai bizottság.

Biharvármegye székházában, ahol eddig csupa gentryi tisztviselők intézték a közügyeket, a mai naptól kezdve katonatisztek és katonai tisztviselők is részt fognak venni a közügyek intézésében. A katonai tisztviselők feladata igen fontos lesz. Ők fogják intézni ugyanis a tavaszi vetések munkáskérdését. Katonailag fogják intézni az egész évi mezőgazdasági munkálatokat. Ott lesz nyilvántartva minden bevetetlen föld és minden iga.

Ez a katonai hivatal fogja a földeket a rendelkezésre álló közérőkkel bevetetni, megműveltetni, a termést betakarítani. A katonai hivatal fogja kezelni a fogoly kérdést és a katonai munkások ügyeit is. A katonai hivatal vezetése Wawrek Kálmán hadnagyra van bízva. A katonai bizottság azonos összeköttetésben lesz az alispáni hivattal.

Az előjáróságok minden jelentést az alispánhoz tesznek meg és az alispán adja ki a katonai bizottságnak, mely nyomban intézkedik minden további teendő felett. A katonai bizottság egy fog intézkedni, hogy a hatóságnak rendelkezésére álló minden felhasználható munkaerő elvégezze a reá eső munkát.

A foglyok igénybevétele is másképpen lesz, mint eddig volt. A vármegye biztosítja a foglyoknak mindazokat a jogokat, amelyeket megkívánhatnak, ellenben a vármegye is megkívánja tőlük azt, amit megkívánhat. Igaz ugyan, hogy egyes községekben nem lesznek annyira szabadjukra bocsátva a foglyok és nem rendezhetnek olyan kikapásokat, mint amilyeneket rendeztek eddig, de viszont minden községben olyan elbánásban részesülnek, amilyen megilleti őket.

A katonai bizottság már ma be is költözik a megyeházára. A bizottság elhelyezéséről az alispán gondoskodott oly formán, hogy a közigazgatásnál két előadó hivatalos helyiséget bocsátotta rendelkezésére. Az új hivatal az emeleten lesz két egymásba nyíló szobában és pedig a Fráter László és a Balogh Elemér szobájában.

A Fráter László szobájában eddig Elek Mór dolgozott. Elek Mór közlekedési előadó hivatalos helyiségét Barthos Elemér szobájába helyezték át. Balogh Elemér hivatalos helyiségét pedig az árvaszékhez Jantsovits Jenő szobájába tették át. A katonai előadók megfelelő iroda személyzettel kezdik meg működésüket. Az irodai személyzet altisztekből fog állani, akik vezetők minden kezelői teendőit elvégzik.

A katonai bizottságra igen nagy feladatok várnak, azonban ismerve azt az óriási energiát, amellyel katonáink ren-

delkeznek, meg vagyunk győződve róla, hogy könnyen fogják megoldani a rájuk váró feladatokat.

A bolgár nyelv tanítása Nagyváradon.

Keressünk érintkezést a balkáni piacokkal.

A háboru vihara zug még világszerte, de azért békére már elő kell készülnünk, a békére, melynek biztos küzdelmeit a most daló háboru mérhetetlen pusztításai fogják súlyosabbá tenni. A békében ráánk szakadó nagy terhek elviseléséhez előre fel kell fegyverkezünk és így a célra a mezőgazdaságban a többtermelés fegyvere lesz a legalkalmasabb, addig az ipar és kereskedelemben a több termelésen felül az intenzívebb, céltudatosabb munkálkodás: új piacok felkeresése és meghódítása, a régieknek jobb megismerése és rendszeresebb kihasználása lesz elengedhetetlen feladata.

A háboru szörnyiségei közt fegyverünk győzelme új utat vágott balkáni szövetségeseinkhez: keleti rokonainkhoz ez új uton kell megindulni a békés forgalomnak, hogy iparunk és kereskedelmünk méltó helyet foglalhasson el a Balkán fogyasztó területein.

Az itt megnyíló új, vagy megújított piacok várható nagy forgalmában a magyar kereskedő, iparos és vállalkozó energiát nem csak a szomszédság és rokonság révén, de közgazdasági megfontoltság alapján is elsőbbség illeti meg.

E természetes elsőbbség biztosítása csak akkor válik lehetővé, ha az érintkezés közvetlenné válik, ha a magyar iparos és kereskedő a Balkán népeinek igényével megismerkedve tudja majd azt azoknak óhajtatása és izlése szerint kiváló árukkal kielégíteni.

Ehhez a közvetlenséghez szükséges, hogy a magyar kereskedő és iparos anyanyelvén érintkezhessek a balkáni népekkel.

E megfontolás hatása alatt az alulírott Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok barátságos egyetértésben az alulírott Kereskedelmi és Iparkamarával, módot kíván nyújtani Nagyvárad érdekelt kereskedő és iparos elemeinek arra, hogy a balkáni jelentősebb nyelveket elsajátíthassák és a szükséges tantervek megszerzésének reményében az elterjedtebb balkáni nyelvek tanítását határozta el.

E határozat foganatosítását az alulírottak a bolgár nyelv tanításával kezdik meg azért, mert ez a horvát, szerb- és orosz nyelvekkel majdnem egyező és alkalmas arra, hogy a balkánt sűrűn lakó szláv népek legtöbbszörnél közlekedési nyelv gyanánt szolgáljon.

Sikerült a szervezendő tanfolyam részére egy kitűnő tanerőt megnyerni és így

az eredmény csak a tanfolyam hallgatóinak komoly törekvésével függhet.

A tanfolyamra jelentkezhetik minden iskolázott kereskedő és iparos, vállalkozó vagy közgazdasági pályán működő tisztviselő.

A tanfolyam, mely a helybeli felső kereskedelmi iskola egyik földszinti termében fog megtartani hetenként kétszer, esti 8 órától 10 óráig terjedő időben, 5-6 hónapig tart. A tandíj személyenként 10 korona.

Méltánylást érdemlő esetekben, szegénység stb. a tanfolyam rendezői a tandíjat részben vagy egészenbe elengedik.

Jelentkezni lehet irásban vagy élőszóval az első havidíj lefizetése mellett március 15-ig: dr Kovács S. János igazgatónál felső kereskedelmi iskola, a Kereskedelmi és Iparkamara irodájában Teleky utca 11., Kereszthy Kornélnál, Magyar Áll. Hitelbank fiókja, Bémer tér.

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok,
A nagyvárad Keresk. és Iparkamara.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közlekedés zavartalanításának biztosításához fűződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1916. évi március hó 1-étől március 15-ig terjedő időre a következőképpen állapított meg:

Hus és hústermékek: 1 kiló marhahus (I. rendű) 5— kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 480 kor. 1 kiló növendék hus 480 kor. 1 kiló borjúhus (bátulja) 5— kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 460 kor. 1 kiló juhahus 3— korona. 1 kiló sertésbus 20 deka nyomtatékkal 5— korona. 1 kiló sertésbus nyomtaték nélkül 540 kor. 1 kiló füstölt sertésbus 620 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 620 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 620 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 7— kor. 1 kiló szalonna (párkolt, paprikázott) 7— kor. 1 kiló hárj 640 kor. 1 kiló préseletlen tapertó 480 korona. 1 kiló sertészsir 680 korona.

Baromfi: 1 pár csirke rántani való 2-3 kor. 1 pár csirke sütni való 4-5 kor. 1 kiló csirke élő súlyban 280 kor. 1 kiló csirke kopasztott — kor. 1 kiló tyúk 260 k. 1 kiló ruca sovány élő súlyban 260 kor. 1 kiló ruca (kövér) élő súlyban 380 korona. 1 kiló liba (sovány) élő súlyban 260 kor. 1 kiló liba (hízott) élő súlyban 4— kor. 1 kiló liba (hízott kopasztott) 470 kor. 1 kiló pulyka élő súlyban 280 kor.

Hal és vad: Ponty fél kiló súlyig 1 kiló 190 kor., fél kilótól 1 kiló súlyig 1 kg. 380 kor., 1 kiló súlyon túl 1 kg. 420 kor. Apró halak 1 kiló 240 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej fölözetlen piacon 50 fill. 1 liter tej fölözetlen házhoz szállítva 52 fill. 1 liter tej kóser 54 fill. 1 liter tejfel 180 kor. 1 kiló túró (tehén) 160 kor. 1 kiló túró (juh) 270 kor. 1 kiló gomolya 240 kor. 1 kiló vaj 880 kor.

Liszt és kenyéreműek: 1 kiló buza-dara és nullásliszt 86, főzliszt 60, buza-

kenyérliszt 46, rozsliszt 48, tengeriliszt és dara 46 fillér. 1 kiló fehér kenyér péknél 58, fehér kenyér üzletben 60, barna kenyér péknél 44, barna kenyér üzletben 46 fillér.

Gyümölcs és fűszer: 1 kg. szőlő csemege — k. 1 kiló dió 150 kor. 100 kiló cukor (süveg) 10375 kor. 1 kiló cukor (süveg) 109 kor. 100 kiló cukor (kristály) 10375 kor. 1 kiló cukor (kristály) 109 kor. 100 kiló cukor (kocka) 10767 kor. 1 kiló cukor (kocka) 113 kor. 100 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 10620 kor. 1 kiló cukor (kocka) 5 kgr. dobozokban 111 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fill. 1 kiló lencse 80 fillér. 1 kiló kása (kőles) 130 kor. 1 drb tojás (egész) 12 fill. 1 drb tojás (törött) 10 fill. 1 csomó sárga répa 20 24 fillér. 1 csomó patrezselyem 20-24 fillér. 1 drb karalábé — fill. 1 kiló hagyma (vörös) 76 fill. 1 kiló hagyma (fog) 4— kor. 1 kiló fejes káposzta 20 fillér. Fejes káposzta egy fej 24-40 fillér. 1 fej kelkáposzta 20-40 fill. 1 fej káposzta (vörös) 16-32 fill. 1 kiló burgonya 16 fill., 1 véka 340 kor. 100 kiló burgonya 1350 kor. 1 drb retek (fekete nagy) 6 fill. 1 drb karfiol 50 60 fill. 1 liter tengeri (szemes) 26 fillér.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait márc. hó 1-étől márc. 15-ig az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1916. évi febr. 29 én.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

HIREK

*** Személyi hír.** Erdélyi Vince vasutigazgató, Subszky Alfréd főtanácsos és Révész Samu főmérnök többedmagukkal Nagyváradra érkeztek. A vasutigazgatók Szmazenka Ernő villamos vasutigazgató vendégei.

*** Kongregációi élet.** Az Urleányok Mária Kongregációja holnap délután 5 órakor tartja rendező összejövetelét a Szent László menedékházban.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Jemio Vladimir 70 gye-beli alezredest a vaskorona-rend hadiékítményes III. osztályával tüntette ki. A katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítményes kapta Matsvánszky József 1. huszárezredbeli tart. százados és Tóthfalussy Ödön dr 37. gye-beli tart. főhadnagy. Ujólga a legfelső dícsérő elismerésben részesítette a király gróf Mailáth György 7. huszárezredbeli tart. főhadnagyot. A legfelső elismeréssel lettek kitüntetve Sokai Miksa dr és Schapira Marcell dr népfelkelő főhadnagy hadbírák a nagyvárad katonai parancsnokságnál. A 2. honvédhuszárezredben újólga a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki a király báró Maasburg Kornél századost és Wertámszteia Henrik főhadnagyot. — A király Schuszter József 101. gye-beli címzetes őrmestert a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki a vitézségi érem szalagján.

Női esőköpenyek 30 koronától
Katonai esőköpenyek 23.50 koronától
Férfi esőköpenyek nagy választékban.
Lábszárvédők, léggárnák, gummi mosdótál,
hátizsák és hálózsákok nagy választékban

HAAS LIPÓT
Linoleum és szőnyegházában
viaszosvászon és gummi áruk gyári raktára
Nagyvárad, Rákóczi út 5. Telefon 4-63

*** A Katholikus Kör vetítő-es-téje** tegnap is nagy és előkelő közönséget vonzott a Kör Szent László termébe. Az előadó dr. Némethy Gyula tb. kanonok volt, a mely körülmény már egymagában biztosítja a közönség legszélesebb körű érdeklődését. Némethy dr. rendkívül vonzó, deklarációs és élvezetes előadásban igazán tanulságos és élvezetes előadásban ismertette a Salzkammergut és a Dolomitok természeti szépségeit. Ugy a pompás előadás, mint a szebbnél szebb vetített képek mindvégig teljesen lekötötték a közönség érdeklődését. — A legközelebbi kedden Szilágyi Dózsa prom. tanár fog előadást tartani a „Fáraók országa” címmel.

*** Kinevezések.** A legújabbban rendszerezett kezelő és kezelőnői állások közül a pénzügyminiszter tegnap 4 nagyváradit arra érdemes napidíjjal nevezett ki. A ki nevezettek sorát Andriksa Irma, Bugyi Gyula pénzügyigazgatósági tisztviselő felesegének a neve nyitja meg. A második ki nevezett Szeles János, a harmadik Kiss Béla s a negyedik Ujhelyi Sándor. Az új kezelők illetve az új kezelőnői valójában régi és jól megérdemelt szolgálataknak vették el jutalmát a kinevezés által.

*** Semmi se nem vezik a kenyér-jegyet.** A kenyérjegy már körülbelül 2 hónapja van forgalomban, de még most is sokan vannak, akik sutba dobják a jegyeket, s úgy vásárolják a mindennapi kenyeret, akár csak eddig. Ez különben nem csak a közönség hibája, hanem az elárúsítóké is, akik szelvény nélkül árusítják a kenyeret. A hatóság már több ízben nyomatékosan fellépett a szabálytalanságok ellen, anélkül, hogy valamilyen eredményt elért volna. Folyik minden úgy, amint eddig. Igaz, hogy ez csak a bőséget jelenti, de a rendelet mégis csak rendelet, amelyhez mindenkinek alkalmazkodni kell. Kemény Ignác rendőrkapitány tegnap egy csomó kenyérjegyet szolgáltatott be a rendőri büntető bírósághoz. A szelvényeket egy kávéházban foglalta le, mert ezek ellenében a vendégeknek kenyeret szolgáltatott ki. Igaz, az még rendben volna, ha szelvény ellenében kenyeret adnak, csak hogy ezek a szelvények nem — nagyváradiak... Csupa különböző, mindenféle színű idegen szelvények ezek, győri, szombathelyi, budapesti stb. kenyérjegyek, sőt még csehországi szelvények is van köztük. Egész szép kis gyűjtemény; jó, hogy még kamcskái nincs a kenyérjegy csomagban. A rendőrség ezentúl még szigorúbban jár el a rendelet kijátszóival szemben.

*** A vármegyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma, szerdán tartja meg február havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán fog elnökölni.

*** Egy postatiszt kitüntetés.** Amint értesülünk, a király Kemény Andor nagyváradit postatisztet, a 131. tábori posta vezetőjét, aki a háboru eleje óta folyton a harterén működik, koronás arany érdemkeresztel tüntette ki a vitézségi érem szalagján. Kemény a belgrádi posta újjászervezésében nagy tevékenységet fejtett ki, ezért kaptat a kitüntetést is.

*** A vármegyei gazdabizottság ülése.** Fráter Barnabás alispán tegnap értekezésre hívta össze a vármegyei gazdabizottságot. A bizottság 3-án d. e. 10 órakor ül össze.

*** A bankok térjenek át az ipari kölcsönökre.** Az újságolvasó ma megtalálhatta az első fecskét a nagyváradit lapokban. Az Általános Takarékpénztár r.-t. értesítésének végén huzódik meg, hogy „Jelzálogkölcsönöket nyújt ingatlanokra”. Megkezdődött tehát a kihitelezés, persze mindenütt a régi módszer szerint, jelzálogkölcsönök alakjában. A pénz tudniillik sok a bankokban, olyannyira, hogy van nagyváradit nagybank, amelyik 400 000 koronát helyezett el vidéki takarékpénztárakban, mert nem tudta gyümölesztetni. Nem is lehet a régi, megszokott, bevált módszer szerint. — Mert a föld népe kifizette jelzálogkölcsönöit és semmiért se hajlandó pénzt venni kölcsön. A bankok megszabadultak az adósoktól, de a legjobb adósoktól, akik fizettek s csak a rossz adósok, a sohasem fizetők és a hadbavonultak maradtak a pénzintézeteknél. A jelzálogkölcsön ma nem is üzlet s a pénzintézetek itt nem tudnak nagyobb, számbavehetőbb összeget elhelyezni, mert nincs hitelkereső. Kénytelenek lesznek tehát a pénzt tulajdonképpen rendelkezésére fordítani: az ipar támogatására és a kereskedelem föllendítésére. Iparfejlesztési hitelek s kereskedelmi kihitelezésekre kell áttérni a pénzintézeteknek, hogy gyümölesztethessék tőkéiket s betéteiket. Az idők változása a bankpolitikában is változást követel s a pénz elhelyezésének módját a viszonyokhoz képest változtatni kell. Nem olyan kényelmes, mint az eddigi, munkát s körültekintést igényel, ipari és kereskedelempolitikai ismereteket is, de ez igazi hivatása a pénzpiacnak és a bankpolitikának.

*** A vilamosmű felügyelő-bizottságának ülése.** Nagyvárad város villamosművek felügyelő bizottsága tegnap délután a városházán ülést tartott. Rimánóczy Béla igazgató bemutatatta a január havi számadásokat, amelyek mintegy 8000 koronával kedvezőbb a múlt évi januári eredményénél. Ezután a folyó üzleti ügyekben kívül az utcai világítás redukálását tárgyalták.

*** Takarékoskodjunk a szénnel.** A fainség a közönség nagyrészt a szénfogyasztásra kényszerítette, ami által a nagymérvű szénfogyasztás és széndrágaság állott elő, hanem bekövekezett a szénhiány. Ma már csak nagy nehézségekkel lehet fűtőszén beszerezni, sőt a fuvar és munkás kéz hiánya folytán a szénfogyasztó közüzemek is alig tudják a szükséges szén beszerezni. A hatóság a legnagyobb takarékosagra figyelmezteti a közönséget. Erre nézve a főkapitány a következő hirdetményt adta ki: A háborúval kapcsolatos intézkedések és üzemek nagyobb szénfogyasztása, másrészt pedig a szénbányászatnak és szén szállításnak a munkaerő és kocsihány, valamint a forgalmi fenakadások által előidézett csökkenése szükségessé teszi a szénfogyasztásnak a feltétlen szükségesség mértékére való korlátozását. Ebből folyólag felhívja a rendőrkapitányi hivatal a közönséget, valamint az összes hivatalokat és intézményeket is, hogy a villany és gázvilágítás, valamint a szénvel való fűtés tekintetében a legnagyobb takarékoság elvét kövessék, annál is inkább, mivel ez a takarékoság hazafias célzatával a nagyközönségnek a háborúban elvállalt egyéb nemzeti kötelezettségeihez tartozik. Nagyvárad, 1916 február 25. Gerő Ármin, rendőrkapitány.

*** Drágább lett a kávé.** A budapesti kávéipartestület ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy március 1-étől kezdődően négy fillérrel fölemelik a kávé árát. Ennek a határozatnak az előzményét természetesen a kávépiacon kell keresni. Egy idő óta riasztó hírek szállingóznak a levegőben a kávébehozatalról. Hollandia, amely a kávébehozatalt közvetíti, február 26-án elhatározta a részleges kávékiviteli tilalmat s ugyanezt tették a skandináv államok is. A budapesti spekuláció kihasználta a maga javára ezt a hírt. A magánháztartások megrohanták a kávéüzleteket, mindenki készletet akar felhalmozni, ami az árak rohamos emelkedésére vezetett. Az első minőségű kuba kávé kilogrammjára a háboru kitörése előtt 4 korona 40 fillér volt, ezelőtt két héttel 7 korona 20 fillér, ma pedig 9 korona 60 fillér. A kávéüzletek már csak egynegyed kilogramos adagokban mérnek ezt a kávé, melyhez konzervatív görcsösséggel ragaszkodik a közönség. Ez a részleges kávékiviteli tilalom csak azt jelenti, hogy Hollandia az angol gyarmati kávé nem hozza be a régi mennyiségben, azonban saját gyarmatainak termését igen, — úgy kávéinségről beszélni nem lehet. A hollandi kávé meg kell szokni, sőt az angol blokád folytán Dél-amerikában és az északamerikai piacokon rengeteg kávé mennyiség halmozódott föl, úgy hogy az ottani közvélemény feszült lesz. — Nagyváradon a kávé árát nemrég emelték fel 4 fillérrel, mint egy humoros kávémondta: a sajtó közbejötté nélkül. Két kávéház azóta hirdeti, hogy nála olcsóbb a kávé, míg a harmadik nem szól semmit. Ha fölmege a kávé ára, új áremelésre lehetünk elkészülve. Abol felemelik az árat, ott rendszeren beteg jelent a főnök egy pár napig. A kávéházaknak háboru óta sokkal jobban megy az üzletük, mint ment a háboru előtt. Soha annyian nem ültek a kávéházakban, mint ma. A folytonos árszökölésekkel azonban el fogják érni a kávéások, hogy leszoktatják a közönséget a kávéházba járásról. Elvégre, ha leszoktattak a mézárások a husevérsől, a kávéház hiányát is el tudjuk viselni, még pedig bizonynyal könnyebben.

*** Adomány.** Mertz János a Cseléd-Otthonra 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe. Rendeltetési helyére juttattuk.

*** A krumpli utolsó stációja.** A háboru alatt oly ragyogó karriert megfutott krumpli március 1-jével érkezett diadala utolsó stációjához. Az őszi országos árszabás idején ugyanis egész március 1-ig emelkedő skálát állapítottak meg a krumpli számára. Az étkezési, nevezetesen a rózsa, hópehely, magnum, kifli, továbbá a sárga héjú és busos burgonyáért a tavalyi év október 31-ig kilenc korona volt az országosan megállapított legmagasabb ár, a mely novemberben 50 fillérrel, decemberben újabb ötven fillérrel, január és február hónapokban további 50 fillérrel és most március elsejétől az utolsó 50 fillérrel emelkedik, vagyis szerdától fogva 11 korona az árhatár; minden más burgonyára nézve december 31-ig 8 K, azontul 9 korona a maximum. Rekvirálásnál az árak egy koronával olcsóbbak. Ausztriában is emelkedik a burgonya ára március elsejétől fogva, még pedig 9 koronáról 9 korona 50 fillérre.

* **Kihüntetés a halál után.** A 4. honvédegyalozredben harcoló Kisvadádi Békéssy Lóránd tartalékos hadnagynak, — Barna János őrmesternek, kik a harctéren elesetek, az I. osztályú ezüst vitézségi érmét adományozta a katonai parancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül.

* **Hadi árvák elhelyezése.** A Patronázs gylet közli a következőket: Biharvármegye árvaszéke a Nagyvárad és Biharvármegyei Patronázs Egyesületnek megküldte azoknak a jóltevő családoknak jegyzékét, amelyek hadi árvák örökbe fogadására vagy neveltetésére ajánlottak. Bihar, Békés és Szilágymegye területéről 38 család jelentkezett. 11 fiút és 10 lányt fogadnának örökbe, 11 fiút és 9 lányt vállalnának gondozásba, ezek közül cselédként nevelnének 3 fiút és 1 lányt. Nemzeti szent kötelesség, hogy minden hadi árváról szeretettel gondoskodjunk, mihelyt erre szükség van s ezért a Patronázs egyesület a hadi árvák pártfogóinak az árvaszéki jegyzéket tájékoztatásul másolatban megküldte. Mivel azonban a hadi árvák gondozásában az egyesületi kötelességen kívül álló nemes lelkek is nagy buzgósággal és jótékonyossággal csatlakoztak az árvaszék és az egyesület munkájához, a hadi árvák sorsát melegen támogató sajtó útján a nagy közönség jó szívére is kérjük, hogy ha oly hadi árváról tudnak, aki elhelyezésre szorul: az elfogadó családok jegyzékét tekintsék meg a patronázs-egyesület helyiségében (Kir. itélőtábla II. em. 51. helyén és esztörtökön d. u. 4-5) vagy forduljanak Biharvármegye árvaszékéhez. A hatóság is, az egyesület is rajta lesz, hogy a legnemesebb törvek a haza elvérzett hősei gyermekeinek javára megvalósuljanak.

* **Mit ad a Társ az üzletbe?** Nagyváradon pénzközvetítő intézetet akart alapítani egy ismert pénzügyos a e célból felkereste egyik nagy cég elnökvezetőjét, hogy társuljon vele.

— Szívesen, mondta ez. — Tessék részletezni, mennyit ad be mindegyikünk a cégbe?

— Kérem, válaszolt a pénzügyos... Én bérelem az üzletet a Rákóczi utcán, s fizetem a bért. Aztán készítették nyomtatványokat, hogy közvetítünk pénzt mindenkinek, aki 50 koronát bszküd. Én csináltam a levélpapírokat, kezelem a pénzeket, levelezek, írok, közönszem a hirdetéseket a lapokban.

— Jó, jó, — válaszolt a Társ, de nekünk nincs pénzünk s nincs összeköttetésünk egy bankkal se, egy petáktól se adnak nekünk.

— Persze, mondta másik.

— Hát akkor, szót a Társ ijedten, még becsuknak minket. Én félek.

— No barátom mondta a pénzügyos fölénnyel, akkor én majd nem fogadom társnak. Olyan ember nem kell nekem, aki fél öt hat hónapi börtöntől és ennyit se mer betétként hozni az üzletbe. Nem állok magával egy cégbe.

Mondta büszkén s ott hagyta a Társát.

* **Adományok háborus célokra.** A polgármesteri hivatalhoz beérkezett újabb adományok: Hungária cipőgyár r. t. a rokkant katonák részére 200 korona, özv. Wimaltil Ferencné a felvidéki falvakra 2 kor., Nagy Imréné gyűjtése (Biharugra) a csonka katonáknak műtáborokra 43 kor. 20 fillér a „Szabadság” útján Nagyvárad, 1916. évi február hó 24 én. Rimler Károly s. k. polgármester.

* **A Fuszek család gyásza.** A közbeesülésben álló Fuszek családot ismét súlyos gyász érte. Alig félévvel ezelőtt a család legidősebb tagját: Fuszek Mária-t kísérték a temetőbe, most pedig Fuszek Gyula hunytt el évekig tartó betegség után élete 71. évében. Fuszek Lajos kamarai tisztviselő testvérbátyját, Hilf László munkatársunk, aki jelenleg a bukovinai harctéren teljesít katonai szolgálatot, nagybátyját gyászolja az elhunytban. Temetése ma, szerdán, március 1-én délután 3 órakor lesz a Teleky utca 20 sz. háztól.

* **Adományok a városi könyvtárnak.** Grósz József ny. kir. mérnök 159 kötet értékes könyvet, az Egyesült Hunyadi és László malom r. t. pedig 25 koronát adományoztak a városi könyvtárnak, melyért a könyvtár vezetősége ezúton is köszönetét nyilvánítja.

* **Lakolás gyermekek irtják a hernyót.** Eisele Sándor tanító vezetése alatt 70 iskolás fiú irtja a hernyót a velencei kertekben; tegnap az első szép tavaszi napon 400 gyümölcsfát tisztítottak meg a kártékony rovaroktól; egész héten tovább folytatják ezt a munkát a váradi szőlőhegyeken. A jövő héten pedig már ásní fognak. A 70 fiú két katasztrális hold földet vesz megmunkálás alá s azt veti be különböző hasznos kerti veteményekkel. Eisele derék példáját követni kellene minden tanárnak és tanítónak!

* **Az elitkolt termények felkutatása Biharvármegyében.** Biharvármegyében is megkezdődött az elitkolt termények felkutatása. A székelyhídi járásban Hadrava Nándor pénzügyosi szemléző vezetésével február 9-ike óta négy községben fejezték be a kutatást és pedig Kiskágyán, Nagykágyán, Kólyon és Erolasziban. Ezen községekben a következő mennyiséget foglalták le a pénzügyosok: 9223 kg. búzát, 1723 kg. rozst, 200 kg. árpat, 200 kg. zabot, 10370 kg. tengerit és 2798 kg. babot.

* **Az Élesdi Erdőipar Rézvénytársaságot,** a mely eddig a Debreceni Takarékoskassza tartozott, most egy konzoicium veszi át, a mely a Merkurt, a Fabankot és az Élesdi Élesdi Mészégetőt foglalja magában. Az Élesdi Erdőipar tudva levően 1.200.000 korona volt az alaptőkéje, ezt azonban a veszteség fedezése címén 1912-ben 240.000 koronára becsülték le. Erdő állományát 1913-ban 263.800 koronára, iparvagányát és kőlépályáját 126.900 koronára értékelték. Az üzemi bevétel 73.070 koronával szerepelt, a mitől 43.888 koronát leírásra fordítottak. A vállalatnak rendelkező joga és opciója 9000 hold erdő kitermelésére terjed. A most alakult konzoicium tagjai közül a Fabank tudva levően most fogja alaptőkéjét fölemelni. A másik tag, a Mészégető, 1.000.200 korona alaptőkével szemben 1912-ben és 1913-ban nem fizetett osztalékot. A fapiac háborus konjunktúrája a tranzakciót kedvezőnek tünteti föl.

* **Elektrotechnikai előkészítő tanfolyam.** A dinamógépkezelői tanfolyamot megelőzően a m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolán március hó 7-én este 7 órakor nyílik meg az elektrotechnikai előkészítő tanfolyam. Felvételnél mindazok, kik az erős vagy gyenge áramu berendezések szerelésével vagy kezelésével foglalkozni óhajtanak, kellő számtani tudással bírnak és 16-ik életévüket betöltötték. A tanfolyam tartama 8 hét, beiratásnál 2 K fizetendő. Beiratkozni az intézet igazgatósági irodájában, Schlauch-tér 10. sz. alatt március hó 1-től lehet.

* **A gyógyszerésznők.** A tudománygyeitem férfi hallgatóinak a száma egyre kevesebb lesz, de a tudományos pályákra lépő nők száma örvendetesen gyarapodik. Még mindig fennállnak ugyan bizonyos gátló nehézségek, a nők egyetemi beiratkozásához külön miniszteri engedély szükséges még most is, de azért a női egyetemi hallgatók mégis mindig többen lesznek. A háború megmutatta azt, hogy mennyire szükséges a nőknek a tudományos pályákra való lépése. A hadbavonult tanárok dolgát sok helyütt a tanárnők látták el, az orvosnők közül igen sokan teljesítettek szolgálatot sebesült katonákat ápoló kórházakban és az orvosbírány mellett igazán nagy szolgálatokat tettek a betegeknek. A legjobban azonban a gyógyszerésznők váltak be. Némikülök a közegészségügyi nagy kárt szenvedett volna. A katonai szolgálatra bevonult gyógyszerészek helyettesítéséről legnagyobb részt a gyógyszerésznők gondoskodtak és különösen a fővárosi gyógyszerárakban alig látni más segédeket, mint nőket. A legújabb gyógyszerészgyakornoki tanfolyamon ismét emelkedést mutat a gyógyszerésznők száma.

* **Veszett kutya üldözés Szaniszló-utcán.** Ugyilátszik, az alispán szigorú intézkedése, melyet a veszett kutyák garázdálkodásának megakadályozása végett kibocsátott, még mindig nem járt teljes eredménnyel. A vidéki lakosság házfalébeibeit elhanyagolja, élelen, szomszár engedni tengődni a szegény állatekat s azok az éhség és rossz bánásmód következtében megveszve, ma már a lakosságot veszélyeztetik. Hiábavaló a város szigorú intézkedése is, mert a kutyák ma is ép oly szabadon futkosnak az utcákon mint az előtt és tartják rettegésben az embereket. Tegnap reggel 8 óra előtt, mikor pedig a legtöbb gyermek járt az utcán, izgalmas hajszának voltunk szemtanúi. A Szaniszló-utcán esapzott szőrű vörben fergő szemű kutyát zavartak az emberek. A kutya megvadászva menekült az utcán a Széles utca felé, ahol akkor gyülekeztek a gimnázium növendékei. Szerencsére a kutya elől mindenkinek sikerült kitérni, mert az üldözők figyelmeztették őket a veszedelemre. Valóban megdöbbentő dolog, hogy Nagyvárad utcáira jutottak már be a veszett kutyák! Itt a hatóság nem tud másképp védekezni, irtassa ki azokat a kutyákat, amelyeknek gazdájánál nem látja biztosítva az állat kellő gondosását. Elvégre az emberek egészsége előbbrevaló, mint a kutya.

* **Keresetképtelenné vált katonák ellátása.** A hadiszolgálatokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. alapján személyes szolgálatokra igénybevevők ezen szolgálatból elbocsátott egyének között azon a címen, hogy a szolgálat alatt szenvedett sérülés vagy az aközben szerzett betegség miatt, állítólag keresetképtelenné váltak, — számosan kérvényt nyújtottak be a m. kir. honvédelmi miniszterhez az iránt, hogy állandó ellátásban részesíttessenek. A m. kir. honvédelmi miniszter ur 239744—20. b. 1916. számú körrendeletével elrendelte, hogy az ilyen kérelmek elbírálhatása céljából mindazoknak, akik a személyes szolgálat teljesítése közben szerzett fogyatkozás következtében keresetképtelenné váltak és ebből kitolyólag állandó ellátásra igényt tarthatnak, az iránti kérvényüket a fogyatkozást feltüntető, annak a személyes szolgálat közben történt keletkezéséről megállapító és a keresetképtelenséget igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelve a város polgármesterénél nyújtsák be. Ezenfelől felhívom mindazokat, akik az itt előadottak szerinti állandó ellátásra tartanak igényt, hogy az iránti kérvényüket a megjelölt mellékletekkel felszerelve a város Tanácsának katonai ügyosztályánál (Városháza, II. em. 29. sz. szobában) nyújtsák be. Nagyvárad, 1916. február hó 25. Rimler Károly, polgármester.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Vagy 6 vagy senki.

Csütörtök: A farkas.

Péntek: Böregér.

Szombaton délután: Legénybucsu
Szombaton este: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)Vasárnap délután: A Kisasszony férje.
Vasárnap este: Karikagyűrű. (Bemutató előadás.)

Sz. Zsigmond Anna felgyógyult. A színházi közönség kétségtelenül megelégedéssel veszi a hírt, hogy Sz. Zsigmond Anna, a színház jeles primadonnája már felgyógyult betegségéből és a hát folyamán több operette fő női szerepben lép fel. Így: ma szerdán a Vagy 6, vagy senki című operettben, pénteken a Böregérben, szombaton délután a Legénybucsu-ban és vasárnap este a Csepürágóban lép fel a közkedvelt primadonna.

Vajnovszky Vilma fellépte. Szombaton este tartja debütjét a Szigligeti színházban egy bájos fiatal nagyváradai urileány, Vajnovszky Vilma, akit a legnagyobb pályaszeretettel készített arra, hogy a szülői ház puha kényelmét a gyakran göröngyös színpaddal cserélje fel. Abból, amit a fiatal urileány próbáin látunk, a bemutatkozás sikerét tartozkodás nélkül megjósolhatjuk, mert Vajnovszky Vilmanak esimes megjelenése, kedves, bohízogó organumán kívül sajátos egyéni bája az, ami a Nebántsvirág című szerepében egyenesen predesztinálja. Abban pedig nem is kételkedünk, hogy szombaton este zsúfolt házat fog vonzani Vajnovszky Vilma első felléptének érdekessége.

Legújabb táviratok.

Német konzulátus Belgrádban.

Belgrád, február 28. (Saját tudósítónktól.) A német kormány Belgrádban újból felállítja konzulátusi képviselőtét.

Az olaszok

Sureja bejt letartóztatták.

Budapest, február 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Presse szerint az olaszok Korfuban letartóztatták Sureja Flóra bécsi albán követ fiát és leányát, előbb Rómába, azután Sziciliába hurcolták őket.

Igasságszolgáltatás.

Sajtóperek

Március hó második felében két sajtóper fogja a törvényszék et foglalkoztatni. Az első Schön Lipót ptk sajtónyilatkozata folyán keletkezett, aki az Adria malom lisztproduktumairól írt egy helyi lapban cikket. A benne foglalt kifejezések miatt indított sajtóper a malom. — A másik sajtóper eredete azokra a cikkekre vezethető vissza, amelyeket Nógrádi Gyula a Közérdek ben közretűcsátott Pásztor Ferenc bankigazgató, Pásztor Bertalan városi aljegyző s társai ellen s amelyekben különböző visszaélésekkel s törvénybe ütköző eseményekkel vádolta őket. A bonyolult ügy sok idejét veszi majd igénybe az esküdtbírósnak

Preisz Károlyné bűnügye. Jelentettük már, hogy Preisz Károlyné bűnügyének tárgyalása március 9 én kezdődik s körülbelül egy hétig fog tartani. Preiszné Szmódis Gizellát azzal vádolja az ügyész-ség, hogy családi perpatvar közben öngyilkossági kísérletet követett el, amiről a kezében talált revolver tanuskodik, s eközben férjét halálosan megsebesítette s ez meg is halt. E tárgyalásra 46 tanut idézett meg a végtárgyalást vezető Balás Elemér dr elnök. Ezek közt vannak katonatisztek nagyszámmal, kik a házastársak közötti viszonyról adnak felvilágosítást, a hadapródiskola tanárai szintén a családi viszonyokról tanuskodnak, ezenkívül a személyzet és végül az orvosok. A tárgyaláson csak belépő jeggyel vehet részt a hallgatóság. Jegyeket már előre lehet jegyezni Aliquander Kálnán dr előki titkárnál. A jegyeket később adja ki a törvényszék, mikor az elnök azok kiadása tekintetében határoz. Szmódis Gizella védője Fényes Ödön dr ügyvéd volt, de hadbavonult. A nagyváradai törvényszék megkereste az ügyvédi kamarát, hogy nevezzen ki védőt a vádlott számára. Az ügyvédi kamara Adorján Emil dr ügyvédet rendelte ki védőül s a személyesen jelentkező vádlott el is fogadta. A védelmet tehát Adorján Emil dr látja el.

A szerkesztésért felelősökkel
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad városi kir. jbiróság, mint tkv. hatóság.

1917—1916 tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A Nagyszabeni Földhitelintézet és több csatlakozott végrehajtóknak Berkes Berger Ignác és neje Goldberger Szeréna és vb. Farkas József végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utó ajálatra az újabb árverést 588 korona tőkekövetelés s jár. behajtás végett a nagyvárad városi kir. jbiróság területén levő, — Nagyvárad városban fekvő s a 365 sz. tkvi. betétben az 1. sor 2413 hrzi szám 358. sz. Várad Ujvároson levő házra 19030 korona kikiáltási árban elrendelte. Az árverést 1916. évi március hó 16-ik napjának d. e. 9 órakor a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében (földszint 13. sz. ajtó) fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási áránál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverési szándékozók kötelesek bányapénzüli a kikiáltási ár 10 % át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tez. 42. §-ban meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttnek letenni, hogy a bányapénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadai és az árverési feltételeket aláírja.

Az aki az ingatlanért a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bányapénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Nagyvárad, 1916. évi február hó 5 napján Keresztesy s. k. kir. jbiró.

A kiadvány hitelül:
Marián
kiadó.

* Valódi akác virág és hársfaméz, ugy szintén háztartási sütőmész szavatolt elsőrendű minőségben kapható. Akácvirág mézből készült mézeskenyér, tes és csemege sütemények nagy vála ztékban. Piskóta, méztemények nagy gyártott higienikus zsemle cukor géppel gyártott higienikus zsemle morzsa. Elősmert megbízható régi cég. **Frölich József** Nagyvárad Szent János-utca. Helyi és vidéki telefon 907.

* **Eladásra kerüő nyersbőrök.** A m. kir. mezőhegyesi állami ménésintézet az 1916. év folyamán elhullott és levágás folytán származó állati nyersbőrök eladására pályázatot hirdet. A versenytárgyalás 1916. március hó 23 án d. e. 11 órakor tartja meg. A versenytárgyalásra vonatkozó részletes adatok a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 9-12-ig megtekinthetők. Nagyvárad, 1916. február hó 22. A helyi. Nagyvárad, 1916. február hó 22. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József s. k. elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** 18. évtársulatának törzsbevételei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 14 től kezdődőleg kifizettek.

* **Megfagyott, szétől kivörösödött, kieserepedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű „Harmat tejkrém.”** Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Megvéteire kerestetik** egy közép nagyságú Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéreinek.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **A legjobb, legkedveltebb, legolcsóbb beszerzési forrás!** Teát, rumot, eszokoládét, aszardiniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Garbeaud bonbont. Mindez a legolcsóbb árban ASZODYNÁL, ainek Kossuth-utcai és Rákóczi uti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZODY-féle híres 8-féle zamatu pörkölt kávé, legfinomabb tes, a Sas passagabeli külön halkonzerv üzletben az összes faju pácolt halak amelyek a hus: pótolják azooskivül mindenem kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai postaládákat és harotéri dobozok az üzletben megtöltenek.

* **Családi rum vaniliával vagy ananász** izel literje K. 450. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Előtek a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyesztor vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifilmvő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél Hangszerek, hegedők, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olaszó szakaszaru javítása.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, ényétkésodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

Hirdetmény.

Nagyvárad város és környéke gazdaközönségét értesitem, hogy a városi szállótelepen lévő állomásra a debreceni m. kir. állami ménstelep Nagyszalontai osztálya által beosztott 5 drb. ménló megérkezett.

Nagyvárad, 1916. március 1-én.

Komlóssy József
gazdasági tanácsnok.

3 szám.

A rézmozsarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teloky-u. 2.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bákóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bákóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveittek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.